

FAKTA OM MATEN

Världen på tallriken

Sveriges livsmedelsimport har ökat stadigt under de senaste decennierna och utgör idag en central del av landets livsmedelsförsörjning. I en globaliserad ekonomi bygger handeln på tillgång till varor från hela världen, och för den svenska konsumenten är det idag en självklarhet att kunna välja mellan ett stort utbud av bland annat italiensk pasta, spansk frukt, franska ostar, brasilianskt kaffe, thailändsk kokosmjölk och ecuadoriansk avokado.

Importen är en del av ett internationellt integrerat livsmedelssystem där Sverige, i likhet med övriga nordiska länder, är beroende av globala handelsflöden. Detta bidrar till ökad valfrihet för konsumenten, stabilare tillgång på ett brett sortiment av varor och högre konkurrenskraft för dagligvaruhandeln.

Syftet med denna rapport är att belysa omfattningen av Sveriges totala livsmedelsimport över tid. Rapporten analyserar vilka produktgrupper och ursprungsländer som dominerar importen, hur dessa förändrats sedan 2010, och vilken roll som import spelar för den svenska dagligvaruhandeln och för konsumenten i Sverige. Svensk livsmedelsimport domineras av produkter som frukt och grönsaker, spannmål, fetter och mejerivaror. En del av de livsmedel som Sverige importerar mycket av är därtill sådant som är säsonsberoende och ej går att odla i det svenska klimatet. Europa och Norden utgör dock de främsta ursprungsregionerna för svensk import, med Danmark, Nederländerna och Tyskland som några av våra mest betydelsefulla handelspartners.

De senaste åren har präglats av en snabb prisutveckling som påverkar det totala importvärdet i kronor och ören. För att undvika att inflationen snedvrider analysen utgår rapporten genomgående från volym (ton). Ett avsnitt i slutet av rapporten analyserar dock importvärdet (kronor) för endast år 2024.

Fakta om maten är en rapportserie som kortfattat belyser dagligvaruhandeln ur olika perspektiv. Varje rapport sätter fokus på en frågeställning och strävar efter att öka kunskapen om branschen. Rapporterna tas fram åt [Svensk Dagligvaruhandel](#) av [HUI Research](#) tillsammans med [Ek. Dr. Fredrik Bergström](#). Rapporterna går att ladda ner från [Svensk Dagligvaruhandels hemsida](#).

Svensk livsmedelsimport är växande och globalt beroende

Under de senaste 30 åren har den svenska livsmedelsimporten ökat från cirka 3 100 000 ton till drygt 7 200 000 ton, vilket är mer än en fördubbling sedan 1995 då Sverige gick med i EU. Över 80 procent av vår livsmedelsimport kommer från EU. En del av dessa varor har dock ursprung utanför EU men räknas som EU-import då de har passerat ett annat medlemsland. En viss del av allt livsmedel¹ som importeras utgörs även av varor som direkt exporteras vidare till andra marknader. I Sveriges fall är norsk fisk ett tydligt exempel. Det innebär att handelsflödet som fisk representerar endast i begränsad utsträckning bidrar till svenskt förädlingsvärde, även om det statistiskt höjer både import- och exportsiffrorna.

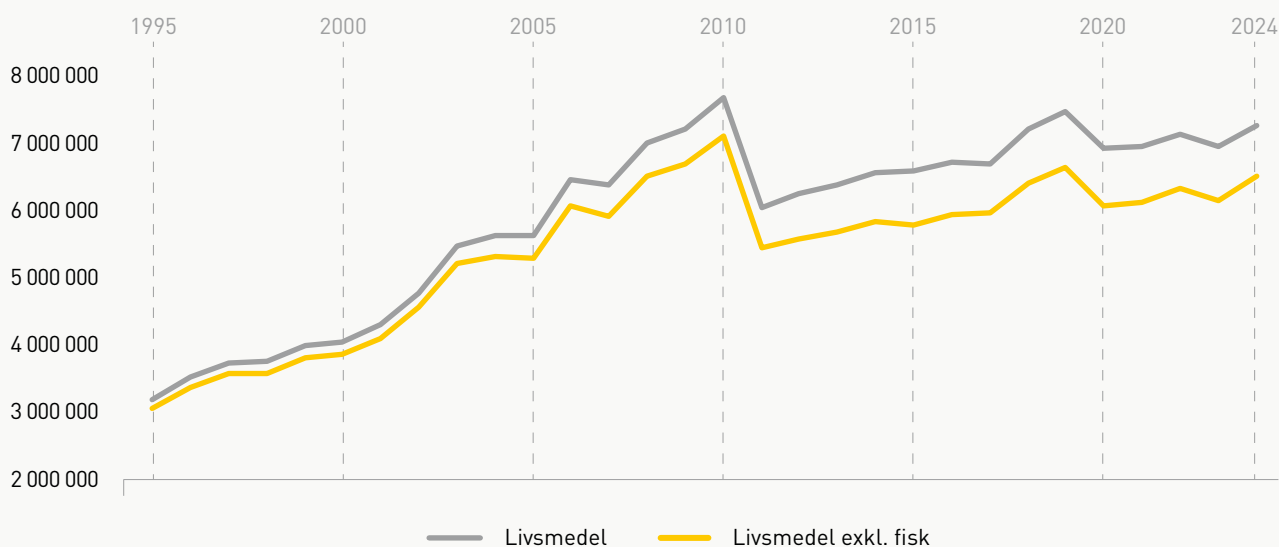
Figur 1 illustrerar fiskens påverkan på statistiken; det är tydligt att skillnaden mellan kurvorna vuxit över tid, vilket indikerar en växande import av fiskprodukter i ton. Av statistiska skäl exkluderas fisk fortsättningsvis i analysen. Det kan även finnas ett inslag av vidareexport i andra varugrupper, men då detta inte sker i samma utsträckning är det svårt att kontrollera.

Figur 1

Svensk livsmedelsimport jämfört med livsmedelsimport exklusive fisk, i ton.

Källa: SCB

¹ Livsmedel kategoriseras som varuområde "Livsmedel, drycker, tobak" där SITC 0, 1, 22, 4 ingår

Figur 2 visar att livsmedelsimporten har ökat starkare än den totala importen över tid. Livsmedelsandelen av total import i ton har ökat kontinuerligt från cirka 5 procent år 1995 till 8 procent år 2024. Sverige importerar en stor andel livsmedel, den totala volymen under året uppgick till cirka 6 500 000 ton, att jämföra med total import som var närmare 80 400 000 ton. Livsmedelsimport inkluderar allt livsmedel, även produkter som importeras till andra sektorer än dagligvaruhandeln, som exempelvis livsmedelsindustri och restaurang.

Andelen av svensk matkonsumtion som är importerad är svårt att säga exakt, eftersom det varierar kraftigt mellan olika matvaror och beror på hur man räknar – exempelvis i kalorier, vikt eller värde. För varor som spannmål, ägg, mjölk och potatis kan svensk produktion täcka nästan hela konsumtionen, medan den svenska andelen är lägre för exempelvis ost, frukt och grönsaker.²

Sett till värde (inklusive fisk) utgjorde livsmedel 11 procent³ av Sveriges totala import år 2024, vilket är i nivå med Norge samtidigt som det är något högre än Finland (9 procent) men lägre än Danmark (14 procent).⁴ Detta indikerar att importstrukturen mellan de nordiska länderna är relativt lik och att varuimport är en naturlig del av moderna dagligvarumarknader.

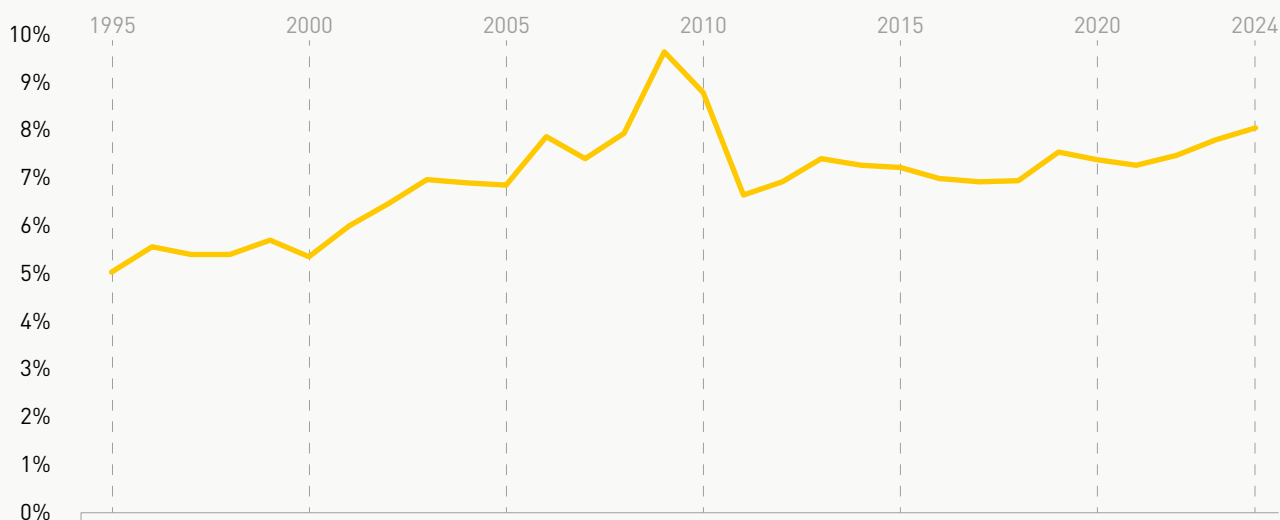
Vi har blivit vana vid att kunna välja bland livsmedel från hela världen. Det är lätt att glömma hur snabbt den förändringen har gått. Från att vi gick med i EU för 30 år sedan har importen fördubblats.

Karin Brynell, VD
Svensk Dagligvaruhandel

Figur 2

Svensk livsmedelsimport som andel av total import, mätt i ton, exklusive fisk, 1995–2024

Källa: SCB

² Hur stor andel av svensk matkonsumtion skulle kunna täckas av livsmedel producerade i Sverige? Jordbruksverket 2024

³ Kommerskollegium

⁴ World Bank Comtrade databas

Störst volym importeras från Europa

Sedan år 2000 har den svenska livsmedelsimporten ökat med cirka 80 procent i volym. Från slutet av 00-talet har dock tillväxttakten avtagit, och idag ligger importvolymerna på en liknande nivå som för 10 år sedan. Den största volymen importeras från Europa. År 2024 importerades 81 procent av allt livsmedel från EU-länder, en andel som ökat med 5 procentenheter sedan år 2000. **Figur 3** visar fördelningen av livsmedelsimporten (i volym) för de 15 största marknaderna år 2024 jämfört med år 2000. Importandelen från Danmark har varit stabil över tid. Sverige importerar idag något lägre volymer från Nederländerna och Tyskland, samtidigt som länder som Polen och Spanien succesivt har tagit större andelar av den svensk livsmedelsimport.

De senaste årens diskussioner om stigande matpriser har tydliggjort hur beroende den svenska marknaden är av globala förhållanden. En försvagad krona, höjda råvarupriser och störningar i logistikkedjor har tillsammans bidragit till att importerade livsmedel blivit dyrare under den senaste fyraårsperioden. Den förstärkning som skett av den svenska kronan på sistone kan komma att mildra effekterna av den tidigare matprisinflationen, särskilt för varugrupper med hög

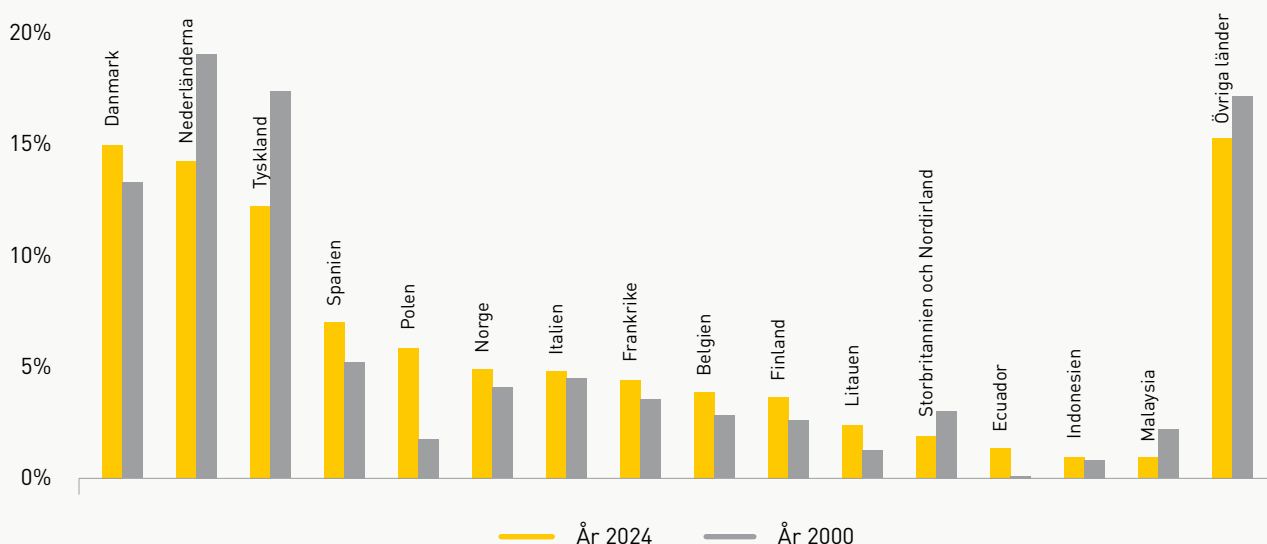
importandel, såsom kaffe och frukt. Samtidigt har geopolitiska konflikter, klimatpåverkan på skördar och fluktuationer i transportkostnader fortsatt stor effekt på både tillgång och pris på dessa livsmedel. Att många råvaror, däribland spannmål, handlas till världsmarknadspriser medför att valutan även påverkar priserna på svenska produkter.

Därtill är livsmedelsimport och beredskap nära sammankopplade. Ju större andel av livsmedel som importeras, desto större riskerar sårbarheten vara om importvägarna skulle störas, till exempel vid kriser, konflikter eller handelshinder. En hög importandel kan därmed påverka landets förmåga att snabbt säkerställa livsmedelsförsörjningen i krislägen. För att stärka beredskapen arbetar många länder med att öka den inhemska produktionen och att diversifiera importen så att man inte är beroende av enstaka regioner eller länder. Därtill är den inhemska försörjningsförmågan viktig för att kunna hantera eventuella störningar på marknaden inrikes. I den geopolitiskt osäkra tid som vi befinner oss i nu är det av yttersta vikt att försöka upprätthålla ordinarie handelsflöden för att därigenom stå starkt i beredskapsfrågan.

Figur 3

Andel av den svenska importvolymen av livsmedel från de 15 största marknaderna, 2024 jämfört med 2000, exklusive fisk, ton.

Källa: SCB

Frukt och grönt dominerar

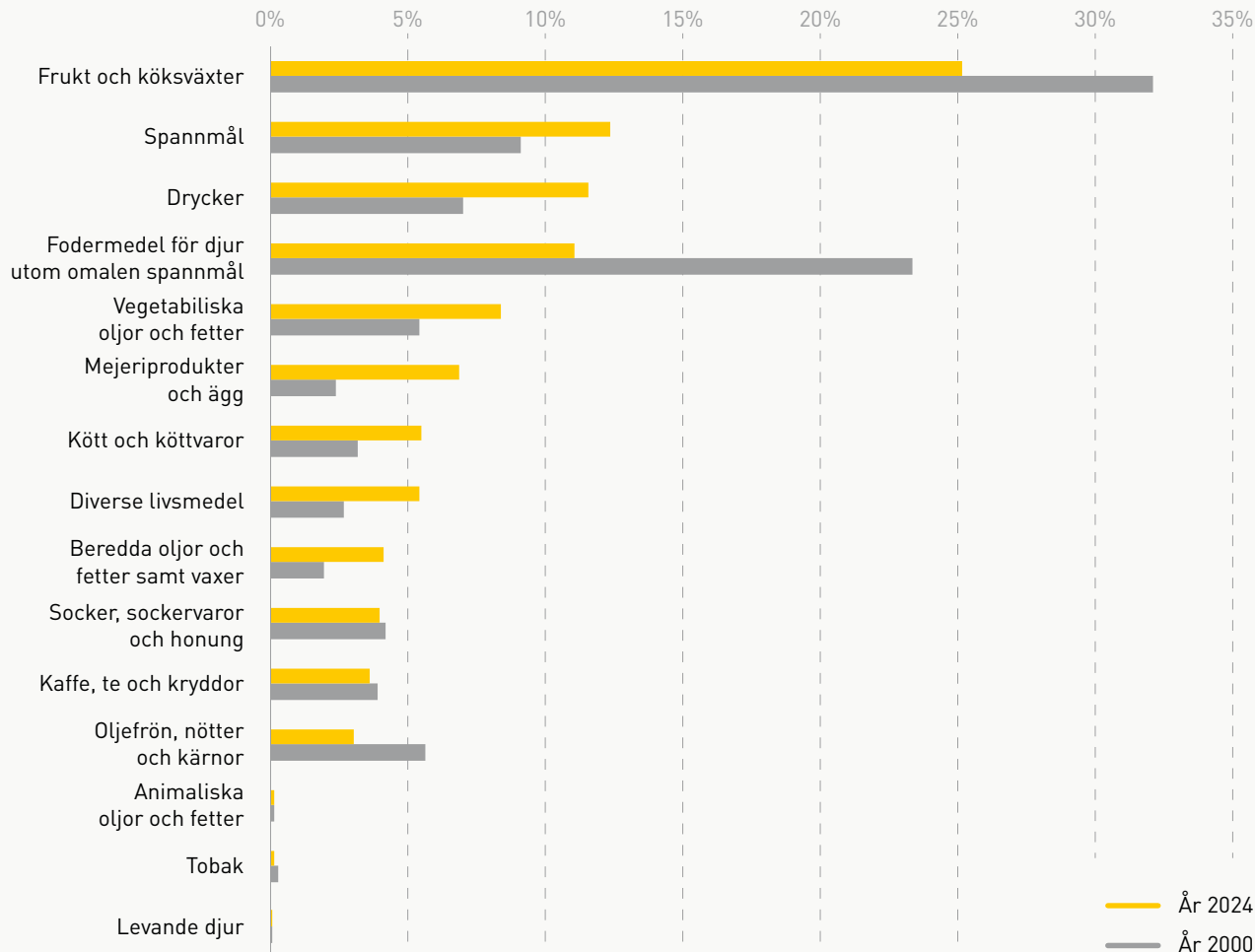
Närmare 25 procent av all livsmedelsimport bestod av frukt och grönt under 2024, som är den livsmedelskategori som Sverige importerar mest av. Detta gällde även år 2000, då Sverige importerade drygt 30 procent av frukt och grönt. Under samma period har den svenska importen av fodermedel till djur nästintill halverats. Samtidigt har det skett en stadig ökning av importerad mat i andra produktkategorier, som exempelvis spannmål, drycker, mejeriprodukter, kött och oljor. Många av de livsmedel som Sverige importerar mycket av, däribland frukt och grönt, är sådant som ej går att odla på svenska breddgrader.

Ett exempel på en annan viktig importerad vardagsvara är kaffe, där hela den svenska konsumtionen är beroende av internationella handelsflöden. Kaffe importeras ofta via länder som Nederländerna eller Tyskland, där det bearbetas innan det når svenska butiker. Prisutvecklingen på kaffe har de senaste åren påverkats av både globala väderfenomen, växelkurser och logistikproblem, vilket illustrerar hur sårbart och sammanlänkat importflödet är.

Figur 4

Livsmedelskategorier som andel av total livsmedelsimport, exklusive fisk, 2024 jämfört med 2010, ton.

Källa: SCB

Genom att studera importvärdet för enbart år 2024 är det möjligt att göra ett nedslag i nutid på ett sätt som inte påverkas av inflationen. Under 2024 importerades livsmedel till ett totalt värde av 220 miljarder kronor till Sverige. **Figur 5** visar att värdet av livsmedelsimporten från den största marknaden Danmark uppgick till 20 miljarder kronor, varav 20 procent gick till kött och 18 procent till mejeriprodukter. Vad gäller Nederländerna stod frukt och grönt för 34 procent av livsmedel från landet, vilket även är den dominerande produktkategorin från såväl Spanien som Tyskland.

En mindre del av den svenska livsmedelsimporten kommer från USA och Ukraina. 40 procent av det livsmedel som importeras till Sverige från Ukraina består av fetter. Närmare 17 procent består av spann-

mål, vars pris och tillgänglighet påverkats av kriget i Ukraina då såväl Ukraina som Ryssland är stora producenter. När det gäller USA är den varukategori som Sverige importerar mest av drycker och diverse livsmedel, exempelvis sylter och pulversåser. Geopolitiska oroligheter och den aktuella tullpolitiken kan komma att påverka den globala livsmedelskedjan. Höjda tullar kan exempelvis innebära att varor från utlandet kan komma att bli dyrare att importera. Tullarna riskerar att skapa indirekta effekter genom att driva upp priser på foder och insatsvaror, vilket i sin tur kan bidra till högre produktionskostnader och prisinstabilitet. Eftersom en majoritet av Sveriges livsmedelsimport sker från Europa och Norden bedöms USA:s tullpolitik ha relativt liten direkt påverkan på svensk import av livsmedel.

Figur 5
Importandel per de fem största livsmedelskategorierna från de fem största importmarknaderna inklusive USA och Ukraina, 2024. Siffrorna är baserade på kronor och exkluderar fisk.
Total livsmedelsimport i miljarder kronor från respektive land inom parentes.
Källa: SCB

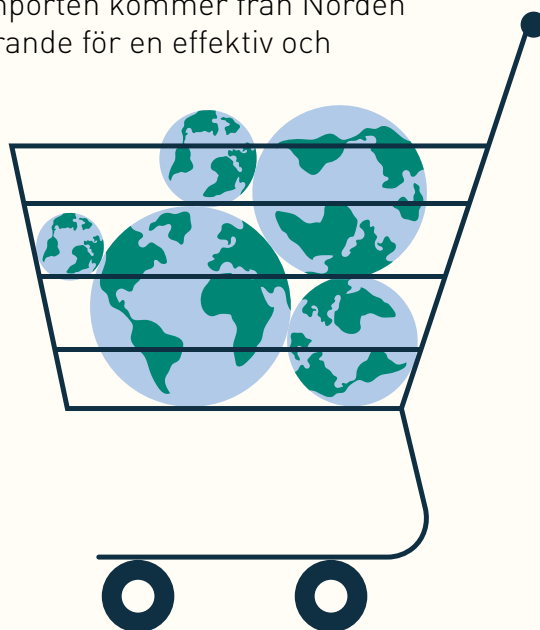
Land		Importandel av total livsmedelsimport (exkl. fisk)				
		Kött och köttvaror	Mejeriprodukter och ägg	Vegetabiliska oljor och fetter	Frukt och köksväxter	Spannmål
1	Danmark (22,4 miljarder kr)	20,0%	18,0%	11,3%	9,2%	7,2%
		Frukt och köksväxter	Mejeriprodukter och ägg	Kött och köttvaror	Kaffe, te och kryddor	Diverse livsmedel
2	Nederländerna (22,7 miljarder kr)	34,0%	10,9%	10,1%	9,7%	7,8%
		Frukt och köksväxter	Spannmål	Drycker	Kött och köttvaror	Kaffe, te och kryddor
3	Tyskland (20,1 miljarder kr)	16,2%	13,9%	13,9%	12,8%	11,8%
		Frukt och köksväxter	Drycker	Beredda oljor och fetter	Diverse livsmedel	Vegetabiliska oljor och fetter
4	Spanien (9,5 miljarder kr)	46,6%	12,9%	11,3%	6,9%	6,1%
		Kött och köttvaror	Frukt och köksväxter	Spannmål	Kaffe, te och kryddor	Tobak
5	Polen (8,1 miljarder kr)	20,4%	17,2%	11,7%	11,1%	10,2%
		Drycker	Diverse livsmedel	Frukt och köksväxter	Spannmål	Levande djur
29	USA (1,4 miljarder kr)	32,7%	25,7%	24,1%	5,2%	3,8%
		Vegetabiliska oljor och fetter	Mejeriprodukter och ägg	Spannmål	Fodermedel för djur utom omlagen spannmål	Frukt och köksväxter
33	Ukraina (0,2 miljarder kr)	39,1%	16,6%	16,6%	10,8%	8,5%

Livsmedelsimporten möjliggör global mångfald i butikshyllan

Sammanfattningsvis är Sverige beroende av omvärlden och globala handelsflöden för att dagligvaruhandeln ska fungera. Importerade livsmedelsprodukter som importerats från hela världen är idag en självklarhet i de svenska butikshyllorna. De bidrar till en ökad valfrihet för konsumenterna, vars krav på ett diversifierat och multikulturellt matutbud har blivit allt större. Rapporten visar att den svenska importen av livsmedel har ökat under de senaste åren och utgör en allt större andel av den totala importen. Andelen livsmedelsimport i de nordiska grannländerna ser liknande ut, vilket visar att varuimport är en naturlig del av moderna dagligvarumarknader. Sverige importerade år 2024 livsmedel för 220 miljarder kronor, vilket motsvarar 6 500 000 ton eller 8 procent av den totala importvolymen. Detta går att jämföra med total import som var närmare 80 400 000 ton, och innebär att livsmedel står för 8 procent av total import. Till stor del importeras frukt och grönsaker, spannmål, fetter och mejerivaror, med Danmark, Nederländerna och Tyskland som viktiga handelspartners.

Livsmedelsimportens utveckling sedan år 2000 visar tydligt hur valutaeffekter, logistikkedjor, geopolitik och likande faktorer kan skapa sårbarheter som påverkar både tillgång och kostnad för basvaror. I en tid av geopolitisk osäkerhet riskerar exempelvis USA:s tullpolitik att rita om kartan för världshandeln. För Sverige, där över 80 procent av livsmedelsimporten kommer från Norden och övriga Europa, är EU-samarbetet idag avgörande för en effektiv och stabil dagligvaruhandel. Det gör det särskilt viktigt att följa utvecklingen inom EU:s beredskapsarbete, jordbrukspolitik, regelverk för den inre marknaden och tullregler.

Internationell handel är viktig för Sveriges välstånd och grunden för ett brett och varierat butikssortiment. Dagens konsument vill ha världen på tallriken, och då måste världen få nå fram till butikshyllan.

Visste du att...

5,8%

Den genomsnittliga branschtillväxten de senaste fem åren i löpande priser. Den estimerade volymutvecklingen de senaste fem åren är 1,1 procent.

3 090

Ungefär så många kedjebutiker fanns år 2023 inom dagligvaruhandeln, varav cirka 25 procent med en omsättning under 30 miljoner kronor.

340

Ungefär så många miljarder kronor säljer dagligvaruhandeln för enligt Dagligvaruindex. Av detta representerar e-handeln drygt 4 procent.

110 000

Ungefär så många anställer branschen. 32 procent är 16–24 år och 25 procent har utländsk bakgrund.

